

พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในบริบทต่างกัน

Learning teachers management behaviors in different contexts

วรัญญา มีรอด* กฤตยากาญจน์ โทพิทักษ์ ปกรณ์ ประจันบาน และเอื้อมพร หลินเจริญ
Warunya Meerod*, Krittayakan Topthak, Pakorn Prachanban and Aumporn Lincharoen

บทคัดย่อ

วอชแบค (washback) เป็นปรากฏการณ์ที่การสอบมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครู นักเรียน และโรงเรียน โดยวอชแบคสามารถเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งวอชแบคจะต่างกันตามบริบทของครู การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบตามบริบท ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียงและมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินฐาน และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทั้งบวกและลบของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบริบทแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 192 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ความเบ้ (Sk) และความโด่ง (Ku) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนาม (MANOVA) ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ปานกลาง และใหญ่ และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงสูง ปานกลาง และต่ำ ต่างก็มีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมากที่สุด ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานสูงมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับปานกลาง (2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบจำแนกตามของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน และความมีชื่อเสียง พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดและความมีชื่อเสียงแตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบไม่แตกต่างกัน ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมิน เป็นฐานสูงมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลาง และต่ำ และครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำ

คำสำคัญ: พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู วอชแบค บริบทต่างกัน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000

*Corresponding author; email: warunya@gmail.com

(Received: 25 March 2021; Revised: 9 July 2021; Accepted: 12 July 2021)

Abstract

Washback is the effect of testing on teaching and learning of teachers and students that can be considered either positive or negative. Washback of teachers among different contexts. The objective of this research was to study learning teachers management behaviors in different contexts. Classified by context: School size, reputation, Assessment-Based Instruction and compare the differences of washback of teachers among different contexts. The sample consisted of 192 teachers and were obtain by multi-stage random sampling. Data were collected using a survey questionnaire. The survey data were analyzed using mean and standard deviation, coefficient of variation (CV), Skewness, Kurtosis and MANOVA. The survey results revealed that the teaching teachers in different contexts, prestigious schools, and non-prestigious schools showed the positive and negative washback at a high level. Teachers used assessment-based instruction at low level. Meanwhile, the teaching behaviors showed the positive and negative washback at the highest level. Teachers used assessment-based instruction at medium level, while the positive and negative washback was at a high level. Besides, teachers used assessment-based instruction at high level, while positive and negative washback was at medium level. The results of the tests differed from teachers, group variables in different contexts were found evidence of the washback phenomenon showed that teachers engaged in teaching behavior in both positive and negative washback are different with at the .05 significant level.

Keywords: Learning teachers management behaviors, Washback, Different contexts

บทนำ

นโยบายการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงศึกษาธิการให้นำมาใช้เป็นผลการวัดและประเมินความรู้ของผู้เรียนในการศึกษาระดับชาติ การสอบ O-NET (Ordinary National Educational Testing) เป็นการทดสอบผู้เรียนในระดับชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ซึ่งมีความสำคัญมากต่อผู้เรียน ครู และโรงเรียน โดยทดสอบวัดความรู้ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลจากการประเมินจะใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษา (วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ, 2563: ออนไลน์) อีกทั้งเป็นการจัดกลุ่มโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อเปรียบเทียบว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนอยู่ในระดับใด โดยต้องพิจารณาตัวแปรหรือปัจจัยในการแบ่งกลุ่มว่าจะมีการกำหนดอย่างไรให้เกิดความยุติธรรมกับโรงเรียน (อุทุมพร จามรมาร, 2553) และนอกจากนั้นยังนำมาใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการวัดและประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละแห่ง ได้แก่ การวัดความรู้ของผู้เรียน การวัดคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูผู้สอน และการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นโยบายดังกล่าวจึงนำมาใช้เป็นนโยบายหลักที่สะท้อนคุณภาพการศึกษาของชาติ ฉะนั้นเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติสูงขึ้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาต้องร่วมมือกัน โดยผู้มีส่วนบาทสำคัญหรือมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย บุคลากรสำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา (2) ครูผู้สอน (3) ผู้ปกครอง และ (4) นักเรียน

เมื่อผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Testing; O-NET) เข้ามาเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าในอาชีพครู และได้รับแรงกดดันจากผลของการสอบที่มีความสำคัญสูงจึงทำให้ครูจัดการเรียนรู้ยิ่งเบนไปจากสิ่งที่พึงปฏิบัติกล่าวคือ ครูมีการใช้วิธีสอนแบบเน้นการติวข้อสอบใช้แนว

ข้อสอบระดับชาติควบคู่กับการสอน แทนที่ครูจะจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ครบถ้วนตามเนื้อหาวิชา และได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง กลับพบว่า มีครูบางส่วนเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ โดยมุ่งเน้นไปที่การทำให้ผู้เรียนได้คะแนนสูง ทั้งที่ผู้เรียนอาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้นอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้สอนมีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการสอบของผู้เรียน (ญานิกา ลุนราศรี, 2557; วันดี สมมิตร, 2552) ดังนั้น ปรากฏการณ์ที่การสอบที่มีผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพครู ทำให้ครูซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการสอบ มีการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนเองใหม่ เรียกว่า “วอชแบค” (Washback) หรือเรียกว่า “ปรากฏการณ์วอชแบค” (Washback effect) (Ahmad & Rao, 2012; Alderson & Wall, 1993; Bailey, 1996; Ghorbani & Neissari, 2015; Messick, 1996)

วอชแบค (Washback) หรือเรียกว่า ปรากฏการณ์วอชแบค สามารถเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งนี้ วอชแบคทางบวก (positive washback) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่ครูนำผลการสอบมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายหลักสูตร (teach to goal) ส่วนวอชแบคทางลบ (negative washback) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้คะแนนสูง โดยเนื้อหาที่สอนอาจได้ไม่ครบถ้วนหรือไม่บรรลุผลตามเป้าหมายหลักสูตร ส่งผลให้ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับอาจไม่เพียงพอหรือไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งครูและผู้เรียนเน้นผลการสอบมากเกินไป และให้ความสำคัญกับผลการสอบมากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ถือว่าเป็นการสอนเพื่อการสอบ (teach to the test) (Cheng & Curtis, 2004; Pan, 2009) ดังนั้น วอชแบคทางลบมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หากครูยังถูกกดดันจากสังคมเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน สิ่งที่เป็นประเด็นวิจัยสำคัญในงานวิจัยนี้ คือ ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างไร ภายใต้นโยบายการจัดให้มีการสอบระดับชาติแก่ผู้เรียน และภายใต้เงื่อนไขที่มีการสอบระดับชาติปัจจัยอะไรบ้างที่กระทบต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนลักษณะของวอชแบคจากผลการสอบระดับชาติ

ผลการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปรากฏการณ์วอชแบคพบว่ามีประมาณ 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน (school) ด้านครู (teacher) ด้านการสอบ (examination) ด้านผู้ปกครอง (parents) และด้านทรัพยากรที่ใช้ในการสอน (resources) (Manjarres, 2005; Spratt, 2005; Tsagari, 2009) จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า มี 2 เหตุปัจจัยที่สำคัญต่อปรากฏการณ์วอชแบคได้แก่ 1) ด้านโรงเรียน เนื่องจาก Saif (2006), Watanabe (2004) และ Read & Hayes (2003) ชี้ให้เห็นว่า วอชแบคจะส่งผลแตกต่างกันตามบริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น ขนาดของโรงเรียน นอกจากนี้ Shih (2010) เสนอว่า ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน จะทำให้เกิดปรากฏการณ์วอชแบคแตกต่างกัน 2) ด้านครู ในงานวิจัยนี้ กำหนดเป็นตัวแปรที่เรียกแบบรวมๆ ว่า มุมมองการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การประเมินเป็นฐาน เนื่องจากครูจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานในห้องเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบค (Wilson, 2009; Hamilton, 2010; Herman และคณะ, 1992; Oberge; วราภรณ์ แยมทิม, 2556; สุวิมล ว่องวานิช, 2556; ปาริฉัตร ปิตสนธิ, 2558) ถ้าครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการสอนโดยใช้การประเมินเป็นฐานและปรากฏการณ์วอชแบค ครูจะจัดการเรียนรู้ที่ดีมีการนำ การประเมินให้ผูกติดกับการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการนำผลการสอบของผู้เรียนมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน แล้วปรับการจัดการเรียนรู้ใหม่ เพื่อแก้ไขจุดอ่อนหรือเสริมจุดแข็งในตัวผู้เรียน ทั้งนี้ งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนลักษณะของวอชแบค ดังนั้น ในการตรวจสอบสภาพปรากฏการณ์วอชแบคอาจจะศึกษาจากตัวแปรภูมิหลังของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียง และมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน ซึ่งผลต่อปรากฏการณ์วอชแบคที่จะศึกษาจากครูผู้สอน

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 413 โรงเรียน มีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 11,367 คน มีนักเรียนในสังกัดทั้งระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 194,667 คน โดยมีสำนักการศึกษาหรือกองการศึกษาเป็นหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา (สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2563: 6) ที่ผ่านมากคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่พอใจของสังคม เนื่องจากเป็นโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคเหนือตอนบน) มีความแตกต่างกัน ตามบริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น ขนาดของโรงเรียน ความมีชื่อเสียงและมุมมองการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาข้อมูลเด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งจากผลการสอบในปีการศึกษา 2561 พบว่า คะแนนเฉลี่ยในทุกระดับชั้นของวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ลดลงจากปีการศึกษา 2560 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 6) ส่วนในปีการศึกษา 2562 มี 2 กลุ่มสาระที่มีคะแนนเฉลี่ย มากกว่าร้อยละ 50 คือ กลุ่มสาระภาษาไทย 50.04 คณิตศาสตร์ 52.40 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2563: 64)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าคะแนนยังมีค่าเฉลี่ยที่ไม่ค่อยดีนัก โดยเฉพาะวิชาหลักวิทยาศาสตร์ในปีการศึกษา 2562 ก็ยังไม่ถึงร้อยละ 50 ตามที่ตั้งเป้าหมาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในบริบทต่างกันั้นข้อมูลจากการวิจัยมีส่วนช่วยให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถกำหนดแนวทางเสริมสร้างความเข้าใจของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนากิจการการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบบคทางบวกและทางลบตามบริบท ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียงและมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบบคทั้งบวกและลบของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบริบทแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ครูเทศบาลในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคเหนือตอนบน) จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ อุดรดิตถ์ แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และแม่ฮ่องสอน สถานศึกษา 51 แห่ง จำนวน 1,713 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ครูเทศบาลในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคเหนือตอนบน) ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ในกรณีทีประชากรหลักพันใช้กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10-15 จากประชากรทั้งหมด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 38) ประชากร 1,713 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 171-257 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ 200 คน แต่ได้รับการตอบกลับมา 192 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามแบบข้อรายการให้เลือกตอบ (Checklist) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน (เล็ก, ปานกลาง,ใหญ่) และความมีชื่อเสียงของโรงเรียนวัดจากข้อคำถามเกี่ยวกับผลการสอบคัดเลือกคนเก่งในโรงเรียนท้องถิ่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น ถ้าโรงเรียนนั้นมีผลการทดสอบระดับเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ ส่วนระดับภาค และระดับประเทศถือว่า มีระดับ ปานกลาง และสูงตามลำดับ

ตอนที่ 2 มุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานของครู มีรูปแบบการตอบข้อมูลลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีจำนวน 20 ข้อ มีค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 มีค่าเที่ยงเท่ากับ 0.72 โดยจัดกลุ่มครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานสูง (คะแนนมากกว่า 80) ปานกลาง (คะแนนระหว่าง 70-79 คะแนน) ต่ำ (น้อยกว่า 69)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนทางบวกและทางลบ มีรูปแบบการตอบข้อมูลลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีจำนวน 18 ข้อ มีค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนทางบวก มีค่าเที่ยงเท่ากับ 0.70 และทางลบ มีค่าเที่ยงเท่ากับ 0.72

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและใช้การส่งไปรษณีย์ไปที่ โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย ช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยมีการติดต่อกับทางโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเข้าไปเก็บข้อมูล จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาที่กำหนด จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามทั้งสิ้น 192 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ความเบ้ (Sk) และความโด่ง (Ku) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows เพื่ออธิบายลักษณะการกระจาย และการแจกแจงของตัวอย่างรวมถึงตัวแปรในงานวิจัย

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบบคของครูที่อยู่ในบริบทที่ต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนาม (MANOVA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows มีกรอบการวิเคราะห์ดังนี้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียง และมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน

ตาราง 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจำแนกตามขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียงและมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	28	14.58
ขนาดกลาง	117	60.94
ขนาดใหญ่	47	24.48
รวม	100	100.00
ความมีชื่อเสียง		
สูง	115	59.90
ปานกลาง	68	35.42
ต่ำ	9	4.68
รวม	100	100.00
มุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน		
สูง	33	17.18
ปานกลาง	141	71.44
ต่ำ	18	9.38
รวม	100	100.00

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู 192 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.94 รองลงมาเป็นครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และเล็ก คิดเป็นร้อยละ 24.48 และ 14.58 ตามลำดับ ครูส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงสูง คิดเป็นร้อยละ 59.90 รองลงมาคือปานกลางคิดเป็นร้อยละ 35.42 และต่ำ คิดเป็นเพียงร้อยละ 4.68 ส่วนด้านมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานในระดับปานกลาง สูงถึงร้อยละ 71.44 มีเพียงร้อยละ 17.18 ที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานอยู่ในระดับสูง และต่ำคิดเป็นเพียงร้อยละ 9.38 เท่านั้น

ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนขอชแบค

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนขอชแบค

พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.	CV(%)	Sk	Ku
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอชแบคทางบวก	1.78	5.00	3.87	0.60	6.45	-0.88	1.42
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอชแบคทางลบ	2.11	5.00	3.82	0.62	6.16	-0.46	0.17

จากตาราง 2 พบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอชแบคทางบวกและทางลบ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียงและมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน มีค่าใกล้เคียงกันเท่ากับ 3.87 และเท่ากับ 3.82 โดยตัวแปรทั้งสองมีลักษณะเบ้ซ้ายเล็กน้อย ($Sk=-0.88$ และ -0.46) เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีค่าความโด่งเข้าใกล้ศูนย์ ($Ku=1.42$ และ 0.17) กล่าวคือ โค้งการแจกแจงของตัวแปรทั้งสองมีลักษณะใกล้เคียงโค้งปกติ

ข้อที่ 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนวอชแบค จำแนกตามบริบท

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนวอชแบค จำแนกตามขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียง และมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน

บริบท	พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก			พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ขนาดโรงเรียน						
เล็ก	3.98	0.45	มาก	3.98	0.51	มาก
กลาง	3.83	0.58	มาก	3.74	0.61	มาก
ใหญ่	3.89	0.73	มาก	3.90	0.70	มาก
ความมีชื่อเสียง						
สูง	3.88	0.64	มาก	3.85	0.64	มาก
ปานกลาง	3.84	0.57	มาก	3.76	0.61	มาก
ต่ำ	3.90	0.35	มาก	3.84	0.44	มาก
มุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน						
สูง	3.11	0.65	ปานกลาง	3.06	0.50	ปานกลาง
ปานกลาง	3.96	0.43	มาก	3.91	0.50	มาก
ต่ำ	4.52	0.36	มากที่สุด	4.52	0.33	มากที่สุด

เกณฑ์การแปลความค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด=1.00-1.50 น้อย=1.51-2.50 ปานกลาง=2.51-3.50 มาก=3.51-4.50 มากที่สุด=4.51-5.00

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สะท้อนวอชแบคจำแนกตามบริบทพบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ปานกลาง และใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบสูงสุด ($\bar{X}$ =3.98 และ 3.98 S.D.=0.45 และ 0.51) รองลงมาคือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.98 และ 3.98 S.D.=0.45 และ 0.51) และปานกลาง ตามลำดับ

ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูง ปานกลาง และต่ำมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงต่ำ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกสูงสุด ($\bar{X}$ =3.90 S.D.=0.35) ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบสูงสุด ($\bar{X}$ =3.85 S.D.=0.64) รองลงมาคือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก ($\bar{X}$ =3.88 S.D.=0.64) ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ ($\bar{X}$ =3.85 S.D.=0.64) และปานกลาง ตามลำดับ

ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.52 และ 4.52 S.D.=0.36 และ 0.33S.) ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.11 และ 3.06 S.D.=0.63 และ 0.50) ในขณะที่ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การ

ประเมินเป็นฐานสูงมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.96$ และ 3.91 S.D.=0.43 และ 0.50)

ข้อที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางบวกและทางลบจำแนกตามบริบท

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของตัวแปรต่าง ๆ ของครู

Effect	Multivariate Tests	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig
ขนาดโรงเรียน	Pillai's Trace	.035	1.614	4.000	362.000	.170
	Wilks' Lambda	.965	1.612 ^b	4.000	360.000	.171
	Hotelling's Trace	.036	1.611	4.000	358.000	.171
	Roy's Largest Root	.031	2.826 ^c	2.000	181.000	.062
ความมีชื่อเสียง	Pillai's Trace	.019	.864	4.000	362.000	.485
	Wilks' Lambda	.981	.861 ^b	4.000	360.000	.488
	Hotelling's Trace	.019	.857	4.000	358.000	.490
	Roy's Largest Root	.015	1.334 ^c	2.000	181.000	.266
มุมมองการจัดการเรียนรู้โดย	Pillai's Trace	.254	13.180	4.000	362.000	.000
	Wilks' Lambda	.749	14.026 ^b	4.000	360.000	.000
ใช้การประเมินเป็นฐาน	Hotelling's Trace	.332	14.871	4.000	358.000	.000
	Roy's Largest Root	.321	29.035 ^c	2.000	181.000	.000

Tests of Between-Subjects Effects							
Source	Dependent Variable	Type III SS	df	MS	F	sig	ผลการเปรียบเทียบ
ขนาดโรงเรียน	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางบวก	56.687	2	28.344	1.933	.148	แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ
	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางลบ	18.462	2	9.231	.572	.566	แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ความมีชื่อเสียง	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางบวก	12.912	2	6.456	.440	.644	แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ
	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางลบ	30.855	2	15.427	.956	.387	แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ
มุมมองการจัดการจัดการเรียนรู้	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางบวก	785.887	2	392.943	26.804	.000	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางลบ	810.828	2	405.414	25.110	.000	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
Error	พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนขอแบคทางบวก	2653.446	181	14.660			

Tests of Between-Subjects Effects							
Source	Dependent Variable	Type III SS	df	MS	F	sig.	ผลการเปรียบเทียบ
	พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ	2922.365	181	16.146			
Total	พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก	245955.000	198				
	พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ	240188.000	198				
หมายเหตุ *p < .05							
Box' s M = 64.945, F=1.321 sig.= 0.082 Levene's test : พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก: F=1.949, sig.= .019 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ: F= 1.227 , sig.= .251							

จากตาราง 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบจำแนกตามของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน และความมีชื่อเสียง พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดและความมีชื่อเสียงแตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบไม่แตกต่างกัน ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานที่มีบริบทต่างกันผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานที่มีบริบทต่างกัน

มุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน	$\bar{X}$	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
		3.11	3.96	4.52
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก				
สูง	3.11		0.86*	1.42*
ปานกลาง	3.96			0.56*
ต่ำ	4.52			
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ				
สูง	3.06		0.85*	1.47*
ปานกลาง	3.91			0.61*
ต่ำ	4.52			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานพบว่า ครูกลุ่มที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานสูงมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลาง และต่ำ และครูกลุ่มที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำ

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบตามบริบท ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียงและมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินฐาน (2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทั้งบวกและลบของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบริบทแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคจำแนกตามบริบท พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กปานกลาง และใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$ และ 3.98 S.D.=0.45 และ 0.51) รองลงมา คือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.98$ และ 3.98 S.D.=0.45 และ 0.51) และปานกลาง ตามลำดับ

ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูง ปานกลาง และต่ำมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงต่ำ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกสูงสุด ($\bar{X} = 3.90$ S.D.=0.35) ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบบสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$ S.D.=0.64) รองลงมา คือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก ($\bar{X} = 3.88$ S.D.=0.64) ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ ($\bar{X} = 3.85$ S.D.=0.64) และปานกลาง ตามลำดับ

ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อน วอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$ และ 4.52 S.D.=0.36 และ 0.33S.) ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.11$ และ 3.06 S.D.=0.63 และ 0.50) ในขณะที่ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานสูงมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.96$ และ 3.91 S.D.=0.43 และ 0.50)

2. ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน และความมีชื่อเสียงแตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบไม่แตกต่าง ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานสูง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางและต่ำ และครูกลุ่มที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในบริบทต่างกัน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบตามบริบท ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ความมีชื่อเสียง และมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ปานกลาง และใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบสูงสุด ($\bar{X}$ =3.98 และ 3.98 S.D.=0.45 และ 0.51) รองลงมา คือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.98 และ 3.98 S.D.=0.45 และ 0.51) และปานกลางตามลำดับ ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูง ปานกลาง และต่ำมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงต่ำมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกสูงสุด ($\bar{X}$ =3.90 S.D.=0.35) ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบสูงสุด ($\bar{X}$ =3.85 S.D.=0.64) รองลงมาคือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวก ($\bar{X}$ =3.88 S.D.=0.64) ครูที่อยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียงสูงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางลบ ($\bar{X}$ =3.85 S.D.=0.64) และปานกลาง ตามลำดับครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.52 และ 4.52 S.D.=0.36 และ 0.33S.) ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.11 และ 3.06 S.D.=0.63 และ 0.50) ในขณะที่ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานสูงมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.96 และ 3.91 S.D.=0.43 และ 0.50) อาจเป็นไปได้ว่าครูมีจัดการเรียนรู้ในลักษณะวอชแบคบวกและวอชแบคลบไปพร้อมๆ กัน เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะคะแนนจากการทดสอบระดับชาติของนักเรียนสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูและคุณภาพของโรงเรียนด้วย ถ้านักเรียนมีคะแนนจากการทดสอบระดับชาติมากถือว่าครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ และทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงและคุณภาพขึ้นและถ้าคะแนนจากการสอบต่ำแสดงว่าครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ต่ำและโรงเรียนไม่มีคุณภาพ ดังนั้นครูจึงให้ความสำคัญกับการสอบระดับชาติและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ โดยครูมีการวางแผนและเตรียมการสอนเน้น การคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นลักษณะวอชแบคทางบวก พร้อมทั้งมีการตั้งข้อสอบให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีผลคะแนนสูงขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะวอชแบคทางลบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukyadi & Mardiani (2011) ที่พบว่าปรากฏการณ์วอชแบคสามารถเกิดได้ทั้งทางบวกและทางลบพร้อมๆ กัน ในเหตุการณ์ที่เฉพาะเจาะจง และเป็นเวลาเพียงสั้นๆ สอดคล้องงานวิจัยของ David (2008) พบว่า การทดสอบระดับชาติทำให้ครูต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอนศึกษาเนื้อหาของหลักสูตร บางครั้งต้องทำการสอนเพื่อการสอบ ต้องแบ่งเวลาเพื่อเตรียมการสอบประมาณหนึ่งในสามของเวลาเรียนทั้งหมด สอดคล้องงานวิจัยของ ญาณิภา ลุนราศรี (2557) พบว่า การสอบโอเน็ตมีผลกระทบทางด้านบวกและด้านลบต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผลกระทบทางด้านบวกเกิดจากนักเรียนสนใจเรียนทักษะการสื่อสารและนักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าการได้คะแนนสูงในการสอบโอเน็ต ในทางตรงกันข้ามผลกระทบ

ทางด้านลบเกิดจากนักเรียนใช้เวลาในการเตรียมตัวสอบ และมีความวิตกกังวลต่อการสอบในระดับสูง และยังคงอดคล้องงานวิจัยของวันดี สมมิตร (2552) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่ปฏิบัติมากหลังมีนโยบายการสอบระดับชาติ คือครูต้องคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สอน วิเคราะห์โจทย์ข้อสอบใช้ข้อสอบ O-NET มาสอน เตรียมเนื้อหาตามแนวข้อสอบระดับชาติในการสอนและการสอบระดับชาติส่งผลกระทบต่อครูมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และมีอัตราการเพิ่มขึ้นจากก่อนมีนโยบายอย่างเห็นได้ชัด

2. ผลวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคของกลุ่มครูที่อยู่ในบริบทที่ต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน และความมีชื่อเสียงแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบไม่แตกต่างกัน ครูที่มีมุมมองการจัดการ การเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมิน เป็นฐานสูงมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางและต่ำ และครูกลุ่มที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานปานกลางมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและลบต่ำกว่าครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีดิษฐ์ ปิธิสนธิ (2558) ผลการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรของกลุ่มครู ซึ่งอยู่ในบริบทที่ต่างกัน พบว่า ครูสังกัดเอกชนมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การประเมินเป็นฐานมีความคิดเห็นต่อการสอบที่มีความสำคัญสูง มีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและวอชแบคทางลบสูงกว่าครูสังกัดสพฐ. นอกจากนี้ครูในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะมีอิสระในการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนวอชแบคทางบวกสูงกว่าครูในโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียงและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shih (2010) เสนอว่า ด้านครู เนื่องจากครูจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานในห้องเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบค ถ้าครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการสอนโดยใช้การประเมินเป็นฐาน และปรากฏการณ์วอชแบคครูจะจัดการเรียนรู้ที่ตีส่วนความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการสอบที่มีความสำคัญสูงสามารถทำให้เกิดวอชแบคทั้งทางบวกและทางลบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาสภาพปรากฏการณ์วอชแบคของครู พบว่า ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทั้งทางบวกและทางลบพร้อมๆ กัน ดังนั้นควรมีการกำหนดแนวทางเสริมสร้างความเข้าใจของครูในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคเหนือ) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน ปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีลักษณะของวอชแบคทางบวก ลดการเกิดวอชแบคทางลบให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย พบว่า ขนาดโรงเรียน และความมีชื่อเสียงแตกต่างกัน ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนวอชแบคทางบวกและทางลบไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีมุมมองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานแตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐานของครูในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ญาณิกา ลุนราศรี. (2557b). ผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริฉัตร ปิติสุทธิ. (2558). ผลของการสอบระดับชาติที่มีต่อครูและนักเรียน: การวิเคราะห์ปรากฏการณ์วอชแบค. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ แยมทิม. (2556). การจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นฐาน. ใน สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2556, 35-47) คู่มือปฏิบัติการครูในการประเมินสู่การเรียนการสอน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟิค จำกัด.
- วันดี สมมิตร. (2552). ผลกระทบของการสอบระดับชาติด้านพื้นฐานที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูในเขตกรุงเทพมหานคร: การวิจัยแบบผสม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2563). ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2662. Retrieved from <https://www.facebook.com/AkeAkin>.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.niet.or.th>. [2563, มีนาคม 12].
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2562). แผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2563). แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2556). แนวคิดการปฏิบัติงานของครู. ใน สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2556, 9-24) คู่มือปฏิบัติการครูในการประเมินสู่การเรียนการสอน สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟิค จำกัด.
- อุทุมพร จามรมาน. (2553). เอกสารบรรยาย รูปแบบข้อสอบของ สทศ.. 5 ปี สทศ.
- Ahmad, S., & Rao, C. (2012). Examination Washback Effect: Syllabus, Teaching Methodology and the Learners' Communicative Competence. *Journal of Education and Practice*, 3(15), 173-183.
- Alderson, J. C., & Wall, D. (1993). Does washback exist? *Applied linguistics*, 14(2), 115- 129.
- Cheng, L., & Curtis, A. (2004). Washback or backwash: A review of the impact of testing on teaching and learning. *Washback in language testing: Research contexts and methods*, 3-17.
- David, C.C. (2008). *Teachers' Perspective on the Unintended Consequences of High Stakes Testing*. Louisiana State University. LA.
- Ghorbani, M. R., & Neissari, M. (2015). Washback Effect of the Iranian Concours on Senior High School Students' EFL Learning Activities. *Iranian Journal of Language Testing*, 5(1), 1-28.
- Hamilton, S. (2010). *Assessment-based instruction*. The Free Library 01 October 2010. Retrieved from [http://www.thefreelibrary.com/Assessment-based instruction.a0253536855](http://www.thefreelibrary.com/Assessment-based+instruction.a0253536855).
- Manjarres, N. B. (2005). Washback of the foreign language test of the state examinations in Colombia: A case study. *Arizona Working Papers in SLAT*, 12, 1-19.

- Messick, S. (1996). Validity and washback in language testing. *ETS Research Report Series, 1996(1)*, i-18.
- Oberg, C. (n.d.). *Guiding Classroom Instruction Through Performance Assessment*. Retrieved from <http://www.aabri.com/manuscripts/09257.pdf>.
- Saif, S. (2006). Aiming for positive washback: A case study of international teaching assistants. *Language testing, 23(1)*, 1-34.
- Shih, C.-M. (2010). The washback of the General English Proficiency Test on university policies: A Taiwan case study. *Language Assessment Quarterly, 7(3)*, 234-254.
- Spratt, M. (2005). Washback and the classroom: The implications for teaching and learning of studies of washback from exams. *Language Teaching Research, 9(1)*, 5-29.
- Watanabe, Y. (2004). Methodology in washback studies *Washback in language testing: Research contexts and methods* (pp. 19-36). NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Wilson, A. T. (2009). *Assessment-based instruction applied to a course and lab in digital signal processing*. Paper presented at the ASEE Southeast Section Conference.